

Korpen NR utvidelse

Referanse:

Brandrud 2018. Naturverdier for lokalitet Korpen NR utvidelse, registrert i forbindelse med tilbud Frivillig vern. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6285>)

Referansedata

Fylke: Vestfold
Kommune: Larvik
H.o.h.: 40-380 m ohmoh
Areal: daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2018
Inventør: TEB, RUS
Vegetasjonsone:
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Tilbudsområdet utgjør et meget stort areal med tilnærmet sammenhengende og til dels svært rik edellauvskog. Området utmerker seg bl.a. ved større arealer av rik, gammel lågurtbøkeskog, av den rikeste typen bøkeskog vi kjenner fra Norge (rødlistet som VU i 2011 under navnet kalkrik bøkeskog). Disse opptrer særlig Ø i området ved Andersdalskarva. Her opptrer både tørrere typer med mye blåveis, tannrot, myske og blåveis, samt friskfuktige utforminger med arter som skogstjerneblom, skogsvinerot, storklokke og storkonvall. Flere bestand har et langt framskredet naturskogspreget, med utpreget fleraldret struktur med en del svært grove trær, høystubber, gadd og noe læger.

Videre utmerker området seg med mye fuktige, sigevannspåvirkede lisider med en frodig, artsrik utforming av ask(-spisslønn)skog, særlig omkring Hellsjøvann. I enkelte bekkedaler/bekkekløfter opptrer slike utforminger også med almedominans, herunder en del grov, storvokst alm og ask og enkelte svært grove, gamle styvings/lauvingstrær av alm. Disse liene er gjennomgående nesten helt fri for gran (bortsett i nærheten av noen gran-plantefelt). I disse rike ask(-alme)skogene er det bl.a. et svært frodig våraspekt, med engler av hvitveis, og med rikelig av gullstjerne, lerkespore og moskusurt. Nedover i liene er det en gradvis økning i fuktbevende arter som skogstjerneblom og skogsvinerot, samt innslag av nitrofile arter som brennesle. I dalbunnen er det flere steder rike svartorsumpskogger med bekkeblom.

I tørre, sørvestvendte brattlier med småskalatomografi av små, oppsprukne knauser og finkornet forvittrings jord opptrer en svært rik utforming av eik-lindeskog, med bl.a. kravfulle arter som svarterteknapp, vårerteknapp, skogfaks, kransmynte og bergmynte. Denne utformingen er mest utpreget langs berghengene i Sagkollen. Større, reine, berglendte lindeskoger opptrer bl.a. mot Hellsjøvann og i NV mot Nordre Hellnes. Lågurteikekskog med en del grove, gamle hule eiker forekommer nord for Sagkollen. Bortsett fra stedvis en del granlæger og enkelte ospelæger er det relativt lite dødved i området.

Noe av edellauvskogen er preget av tidligere, større hogster (nå hogstklasse 3), men disse er nå i ferd med å re-etablere et nokså variert og flersjiktet struktur. Det finnes en del mindre, mest 40-50 år gamle granplantefelt som bør avvirkes ved vern (for å hindre ekspansjon av gran).

Området har et svært rikt og variert mangfold av karplanter, men for øvrig er mangfoldet undersøkt i begrenset grad. Det er pr. i dag registrert 33 rødlistearter her. Lokaliteten vurderes å huse ytterligere svært rikelig av rødlistearter samlet sett, både av jordboende sopp (særlig knyttet til de rikeste eik-lindeskogene) vedboende sopp og epifyttiske lav (bl.a. knyttet til gammel bøk og alm), samt insekter knyttet til hul eik. Tilsammen er det anslått at tilbudsområdet huser mindre enn 100 rødlistearter, og at området sammen med Korpen NR kanskje huser anslagsvis 180 rødlistearter.

Tilbudsområdet utgjør et av de største, sammenhengende rike edellauvskogsområder vi kjenner fra Vestfold, og det er heller ikke mange slike på landsbasis. Området fanger også tilnærminingsvis hele spennvidden av (rike) edellauvskogstyper som opptrer i Vestfold. Særlig må framheves forekomsten av svært rik og gammel bøkeskog (svært sjelden) og større arealer med svært frodig og artsrik ask- og almedominert skog, dessuten en særlig rik, varmekjær eik-lindeskog, samt partier med en del grov, hul eik i Sagkollen. Både rik lågurtbøkeskog og lågurteikekskog er rødlistet som naturtyper, og alm og ask er rødlistet (truet) som arter. Disse større edellauvskogskogforekomstene representerer en høy mangeloppfyllelse i forhold til vern. Sammen med det tilliggende Korpen NR utgjør dette et unikt område, et kjerneområde for rik edellauvskog, med stor variasjonsbredde, inkludert også viktige områder med gammel barskog.

Samlet sett kvalifiserer området til en sterk *** (nasjonal verdi).

Feltarbeid

Feltarbeid i forbindelse med Frivillig vern tilbud er utført 04. og 23. mai 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA, sistnevnte tidspunkt sammen med Linda Myhre, Fylkesmannen i Vestfold.

TEB har også tidligere utført feltarbeid her; Hellsjøvann-omr. (15.06.2005), Sagkollen (31.08.2006, samt sopp-registreringer 2008) i forbindelse med MiS (miljøregistr. i skog) og ARKO (Nasj. progr. for kartlegging av rødlistearter) .

Vurdering av områdene nord og vest for Sagkollen er basert på utførlige naturtype-registreringer av Rune Solvang, Asplan Viak i 2012.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er tilbudt som Frivillig vern-objekt av grunneierene i samarbeid med Viken Skog AS som har utferdiget tilbudskart, med bakgrunn i samarbeidsmøter med Fylkesmannen i Vestfold.

Tidligere undersøkelser

Se under feltarbeid.

Beliggenhet

Tilbudsområdet ligger i Larvik kommune, på østsiden av Lågendalen, ca. 6 km N-NØ for Kvelde, rett nord for Korpen NR, og inkluderer åspartiene rundt Hellsjøvannet, Sagkollen og åsrygger videre N-NV over mot Hvarnesdalen.

Naturgrunnlag

Topografi

Tilbudsområdet er preget av markerte åser med tildels dype, trange daler i mellom, og stedvis stupbratte, berglendte skråninger. Tilbudsområdet strekker seg fra 40 m oh nede ved Lågen og opp i åspartier på 380 m oh. i de østligste delene.

Geologi

Berggrunnen består av permiske dypbergarter av larvikitt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaffenhet gir også en nokså opprevet topografi, med sprekkedaler og V-vendte, varme brattsråninger.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegtasjonsone: .

Hele området vurderes å være i boreonemoral sone.

Klima

Stor variasjon, fra bratte, varme, tørre sørberg til humide (luftfuktige) sprekkedaler.

Økologisk variasjon

Den økologiske variasjonen er meget stor, både i form av topografisk variasjon og skogtype-variasjon (fra rik til fattig, dog svært lite helt fattig; og fra fuktig til tørkeutsatt).

Vegetasjon og treslagsfordeling

Tilbudsområdet er pga. oppbrutt topografi og lettforvitrelig larvikitt helt dominert av rik edellauvskog, med større forekomster av de aller fleste typer som opptrer i Vestfold; (svært) rik lågurtbøkeskog, lågurteikeskog, rik lindeskog, frisk ask(spisslønn)skog, frisk almeskog og rik svartorsumpskog.

Rik lågurtbøkeskog: Både svært rik og middels rik lågurtbøkeskog opptrer, og størst interesse er knyttet til førstnevnte som her opptrer i sin rikeste og best utviklede form i Norge. Langs Lågendalen befinner vi oss helt i utkanten av bøkens naturlige utbredelse i Norge, og det er påfallende forskjeller innenfor tilbudsområdet: I øst, langs de vestvendte liene fra Andersdalsskarva-Heddelliane sør til Korpen NR, samt på Bokeknatten (KO 2-6) er det dominans av rik bøkeskog, mens liene mot Hellsjøvannet, samt de bratte vestvendte liene i det nordre tilbudsområdet er dominert av lind, ask og eikeskog.

Den rike lågurtbøkeskogen opptrer dels i en relativt tørr utforming, gjerne dominert av skogsvingel, tannrot, hvitveis og med mye blåveis og myske og dels i en friskfuktig, frodig utforming med fuktindikatorer som skogstjerneblom, rød jonsokkblom, skogsvinerot og storklokke, samt kravfulle arter som storkonvall, gjerne i bratte lier med finkornet forvittringsjord. Førstnevnte tilsvarer i NiN 2.0 T4-3 lågurtskog med dominans av bøk, samt elementer av T4-7 bærling-lågurtskog med bøk, og overlapper med eik-lindeskogens nisje i dette området. Den sistnevnte, friske typen er nok ofte noe sesongfuktig, og tilsvarer både friske utforminger av T4-3 lågurtskog med dominans av bøk, samt T4-19 litt tørkeutsatt høgstauteskog med bøk. Antagelig kan enkelte partier med bl.a. skogsvinerot og kranskonvall også defineres som T4-18 høgstauteskog. slik at vi dermed i området har tilnærmet hele spekteret i rik bøkeskog fra bærlingknauser til høgstaute-utforminger nederst i liene. Denne spennvidden i bøkeskog er ganske unik i norsk sammenheng (men finnes også i Andebu). De friskfuktige, frodige, artsrike utformingene er helt parallelle med de rike ask(-spisslønn-alm)utformingene som også forekommer i området, og sannsynligvis har disse bøkeskogene tidligere vært aske-spisslønn-almedominert. Ellers utmerker de rikere bøkeskogspartiene seg med innslag av barlind.

Det er også mye av svak lågurtbøkeskog i tilbudsområdet, med ofte svakt utviklet feltsjikt i det tette bøkestrøet, men med innslag av enkelte lågurtindikatorer som hvitveis, skogfiol og fingerstarr. Skogsvingel kan også opptre i nokså fattige utforminger. På knausene opptrer stedvis mosaikker av småvokst lågurtbøkeskog og lågurteikeskog. I den svake lågurtbøkeskogen er det stedvis også en del innslag av gran.

Lågurteikeskog er av de mindre vanlige edellauvskogstypene i tilbudsområdet, men opptrer f.eks. på kollene på begge sider av Hellsjøvann, samt i Sagkollen (KO 7-9). Delvis opptrer lågurteikeskogen som en relativt fattig utforming på knausene, særlig på vestkantene, men opptrer også i rik utforming og da gjerne som en blandet, rik eik-lindeskog. En slik rik eik-lindeskog er typisk for de rikeste, mest lettforvitrede larvikitt-partiene langs Lågen og Farris, og tilsvarer den rike amfibolitt-eik-lindeskogen på Sørlandet. Den aller rikeste og best utviklede eik-lindeskogen i Lågendalen-området finner vi i den bratte sør-sørvestskråningen av Sagkollen, nær åpne stup. Her finner vi innslag av en rekke kravfulle edellauvskogsarter som skogfaks og svarterteknapp og varmekjære, mer kantskogspregete arter som kransmynte og bergmynte. Relativt mange eldre eiketrær er registrert med lungenever-forekomster.

Rik lindeskog: De rike lindedominerte skogene betegnes ofte for rik rasmarkslindeskog, men her opptrer ikke lindeskogen

i utpreget steinete rasmarek, men i hovedsak i bratte, (sør)vestvendte lier i tilknytning til oppsprukne bergknauser. De mest lindedominerte partiene har gjerne en spesiell småskalatomografi med små knauser med løs, finkornet forvitningsgrus omkring. Feltsjiktet er i de rikeste partiene preget av blåveis, myske, skogsvingel og tannrot, på steinete plasser med mye ormetelg. Iblant opptrer mosaikker av rik lindeskog og lågurtbøkeskog, og da med lindene knyttet til oppstikkende knauser. Ellers er det i lindeskogen gjerne innslag av andre treslag som hassel, spisslønn, ask, osp, selje og gran.

Friskfuktig ask(-spisslønn)skog: Dette er frodige skoger preget av rike (grunnvanns)sig, med svært artsrik vegetasjon, gjerne langs bekker og i nedre del av lier. Særlig store arealer i KO1, nord i KO6, KO8, KO9. I våraspektet er det veritable hvitveisenger, med innslag av gulstjerne, lerkespore og moskusurt, seinere med mye tannrot, stedvis myske og med fukt-trevende arter som skogstjerneblom, rød jonsokkblom, vårkål, vendelrot, skogsvinerot og storkonvall. Det er også stedvis innslag av mer nitrofile arter som brunrot og brennesle. Hassel kan være dominerende i undre kronesjikt. Ellers kan det være innslag av alm (se nedenfor), lind, osp, selje, bjørk og gran. Tatt i betraktning de gunstige vegetasjonsforholdene for gran, er det bemerkelsesverdig lite gran, med unntak av nær enkelte eldre granplantefelt, der grana er i ferd med å ekspandere inn i flere av edellauvskogstypene. Grana har imidlertid kort omløpstid her; den går tidlig overende, og i dag er det gjerne flere døde granlæger på bakken enn det er stående, levende graner.

Friskfuktig almeskog: Særlig nede i trange bekkedaler-sprekkedaler-bekkekløfter overtar alm for ask som dominerende treslag. Vegetasjonen er rik, tilsvarende som i askeskogen, men kanskje et hakk mer høgstaudepreget. Velutviklede lungeneversamfunn er registrert på flere av alme-lokalitetene. Dette er en sjeldnere type enn foregående, både i landskapet og i regionen som sådan. I Kukastdalen (KO1, dal under Gampekollen (KO8), samt i bekkedalene/bekkekløftene i KO12 og KO13 finner vi denne typen

Rik svartorsumpskog: I fuktige forsenkinger og langs enkelte bekker opptrer rik svartorsumpskog, med enkelte åpne vannspeil, svartor på stylderøtter og kravfulle arter som bekkeblom, sumphaukeskjegg og skogsvivaks.

Andre skogtyper: Det er registrert noe lågurtgranskog i nordvest i det nordre tilbuds del-området (KO11), og på enkelte "harde" koller er det innslag av bærlýng/lyng-furuskog. Her kan det også være elementer av fattigere eik- og bøkeskoger, men de er aldre helt fattige.

Skogstruktur og påvirkning

Det er mye eldre skog i hogstklasse 5 innenfor tilbudsområdet, men lite virkelig gammel skog. Unntakene er enkelte bøk og eikebestand. Flere bøkebestand (særlig KO2 og KO3, deler av KO5 og 6) har en naturskogsliknende preg, med en sterkt fleraldret preg, med flere bøkgenerasjoner, inkludert en del eldre, svært grove bøketrær med diameter opp til ca. 60 cm, og det er også enkelte grove bøkegadder/høystubber) og bøkælæger. En slik naturskogspreget bøkeskog er ytterst lite kjent i Norge, og finnes ellers i området bare på enkelte lokaliteter i Sandefjord (Andebu) som Brånakollane NR og Flisefyr-Hidalen NR.

Det er her mindre gammel, grov, hul eik enn på mange lokaliteter rundt Farris, men både KO7 og særlig KO10 har forekomst av slike. Innenfor området er det 7 MiS-figurer med konsentrasjoner av gamle edellauvtrær (over40 cm i diameter). Noen få, svært grove, tidligere styvete/lauvete alm og lindetrær er registrert i det nordre delområdet. Enkelte svært storvokste, grove graner forekommer også. Som i de fleste av våre edellauvskogsområder er det lite dødved/læger av edellauvtrær. Flest læger er det av gran, som ofte har kort omløpstid her.

En del småbestand av plantet gran (gjerne hogstklasse 3-4) finnes innimellom i edellauvskogen. Enkelte nyere hogstfelt er inkludert, i Heddeliane og Ø for Stigen i NØ. En del yngre edellauvskog i hogstklasse 3(-4) finnes i de vestvendte liene (Heddeliane) mot plassen Korpen, i Sagkollen nordøst, samt enkelte andre steder, men disse er nå i ferd med å utvikle en nokså variert, flersjiktet preg. Disse har bl.a. en del yngre ask, som foreløpig ser ut til å stå relativt bra mot askeskuddsyken. Den tunge snøvinteren 2018 har ført til usedvanlig mye toppbrekk og velt, særlig i yngre gran- og askebestander.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Korpen NR utvidelse. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Stigåsen

Naturtype: Rik edellauvskog - Alm-lindeskog
BMVERDI: A

Hoh: 102-225 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på feltarbeid 31.08.2006 og 27.04.2018 ved TEB. Erstatte deler av gammel lokalitet uten beskrivelse (BN 00002626). Rødlisterarter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Lågendalen, rett øst for Hellsjøvannet, ca. 6 km N-NØ for Kvelde. Berggrunnen består av de permiske dybbergarter av larviktt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaftenhet gir også en nokså opprevet topografi, her med enkelte sprekkedaler og V-vendte, varme brattskråniger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Hele lokaliteten er preget av svært rik edellauvskog, i hovedsak av friskfuktig ask(-spisslønn-bøk)dominert type, stedvis også med tørrere, mer berglendt linde-dominert type.

Rik, frisk askeskog: Dette er en type som er optimalt utviklet på lettforvitrelig larvikitt med mye sigevann i liene, og her forekommer rike utforminger over større arealer. Typen opptrer her i flere typer terreng, men særlig i brattere lier, langs bekker og i små daldrag/sprekkedaler. Den er preget av god sigefuktighet, og tilsvarende antagelig i hovedsak frisk lågurtskog med overganger mot høgstaudekog. Det er lite typiske høgstauder i vegetasjonen, noe som kan indikere perioder med uttørking (sesongfuktig). I NiN 2.0 grunntyper ser dette ut til å falle

inn i T4 3, 19 (lågurtskog og litt tørkeutsatt høgstaudeskog). Enkelte steder er det noe rasmark/blokkmarkspeg, men dette er ikke typisk. Ask dominerer i tresjiktet, men med regulært innslag av andre edellauvtrær, særlig spisslønn, dessuten stedvis bøk, lind (på små bergframspring) og i en bekkedal også en del alm. Hassel er regulært forekommende, og ofte storvokst i et undre kronesjikt. Stedvis er det en del osp og noe bjørk. Enkelte graner forekommer, særlig i nærhet til enkelte bestand med plantet, tett granskog, men ellers er graninnslaget bemerkelseverdig lavt, tatt i betraktning at dette er frisk lågurtmark som burde være gunstig for grana (men trolig kan frøspiring være vanskelig pga frodig vegetasjon). Der det forekommer en del bøk, er undervegetasjonen mer glissen (pga. tykkere lauvstrø og mer skyggefullt tresjikt). Noen få barlind-trær er observert i lia nær grensen mot Korpen NR.

Vegetasjonen er frodig og artsrik, preget av en del typiske edellauvskogarter som tannrot (vanlig), myske (stedvis vanlig) skogsvingel og myskegras, samt forekomster av andre breibladete gras og storkonvall, dessuten et svært rikt lauvskogs-våraspekt med mye hvitveis, blåveis, samt innslag av gulstjerne, lerkespore og moskusurt. Videre er det mye av mer eller mindre fuktavhengige arter som rød jonsokkblom og vårkål. I forsøkninger er det stedvis overganger mot sumpskog med gråor-askedominans.

Rik lindeskog: Partier med rik lindeskog opptrer i den bratte lia nærmest Korpen NR, dessuten i tilknytning til et skar rett N for dette (rett Ø for Stigåsen), samt etpar andre steder der det er eksponert små bergheng eller små, sterkt forvitrede larvikitt-knauser. Her kan ofte også være noe påvirkning av fuksig, og vegetasjonen er mye den samme som i den friskere askeskogen, men ikke så frodig; gjerne med tuer av skogsvingel, en del ormetelg, og stedvis også forekomster av myske og blåveis.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogalder og påvirkning varierer, men mye er klassifisert som eldre skog i hogstklasse 5. I den nedre delen er det et noe yngre bestand som skal ha vært skjøttet for å få fram rettstammene asketømmer. Noen aske- og lønnetrær er store og grovvokste, og med forekomster av rikbarkslav (lungenever med følgearter). Enkelte bøketrær er også grove. En del flerstammete lindeindivider er åpenbart svært gamle som individer. Det er registrert en konsentrasjon av grove, gamle edellauvtrær med mange neverlav-forekomster i Kukastdalen langs bekken ned mot Hellsjøvannet. Noe læger forekommer, særlig av gran, ask og osp. Den tunge våte snøen vinteren 2018 har gitt stedvis mye topp-brekk særlig av yngre trær, og mange lengre stammer har også knekt. En del asketrær er angrepet av askeskuddsyken, men få synes så langt å være døde pga. skudd-angrepene. Det er 4-5 eldre granplantefelt (i hkl 3) innenfor lokaliteten.

Artsmangfold: Lokaliteten har en stor variasjon i treslag, med de fleste viltvoksende treslag i Norge representert, herunder store forekomster av ask (VU), enkelte forekomster av alm (VU) og (småvokste) barlind (VU). Lokaliteten har videre høy artsdiversitet og store bestander av de fleste, kravfulle edellauvskogsplanter, inkludert forekomster av sjeldnere arter som moskusurt og storkonvall. Epifytt-samfunn av moser og lav, samt vedboende sopp er ikke nærmere undersøkt, men lokaliteten bør kunne huse en rekke rødlistede arter. Potensialet for rødlistede, jordboende sopper er relativt lite i slike friskfuktige edellauvskogstyper (men bør undersøkes nærmere).

Fremmede arter: Ikke observert.

Del av helhetlig landskap: Beskrivelsen gjelder arealer N-NV for den V-re greina av Korpen NR. Den samme, svært rike edellauvskogen fortsetter videre S-over i den V-vendte lia av Korpen NR. Den rike, gamle lågurteikeskogen på Ø-siden av denne greina av reservatet er omhandlet i en egen lokalitet (K07 Svartberget).

Verdivurdering: Lokaliteten utmerker seg, som tilliggende partier av Korpen NR, med store sammenhengende arealer med usedvanlig rik, friskfuktig askedominert edellauvskog. Larvik, langs Lågendalen og mot Farris, er et kjerneområde for denne skogtypen, men det er få steder hvor så artsrik, godt utviklet askeskog med høy habitat-kvalitet (gamle trær, rikbarksamfunn, m.v.) dekker så store arealer. Pga. tilbakegang og utdøing av ask, må denne edellauvskogstypen antagelig vurderes som truet. Samlet sett gis lokaliteten derfor en sterk A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Skjøtsel vil være avhengig av forvaltningsform framover. Hvis området blir vernet, bør et primært bevaringsmål være å sikre og videre utvikle den eldgamle, svært rike aske- og lindeskogen som antagelig har stått her i 6000-7000 år. Dette vil innebære skjøtselstiltak mot gran-ekspansjon (inkl. fjerning av granplantefelt), kanskje også mot bøk. Det er lite gran i de rike edellauvskogsliene, men en ekspansjon av gran kan observeres flere steder i nærheten av gamle granplantefelt. En granekspansjon vil på sikt kunne true den rike askeskogen som skogtype og med tilhørende mangfold, fordi grana er skyggetålende, og gir et surere strølag som gradvis vil utarme mangfoldet her. Videre vil utdøing av asketrær pga askeskuddsyken kunne føre til ytterligere muligheter for gran-ekspansjon. Hvis området vernes, foreslås at de forekommende gran-plantefeltene tas ut/sluttavvikles, og overlates til naturlig (lauv)forryngelse. Bøken er også under ekspansjon, særlig i de litt tørrere delene av askeskogen, og kan også bidra til en utarming av det opprinnelige mangfoldet knyttet til ask- og lindeskog, og skjøtselstiltak bør vurderes.

2 Andersdalskarvane NV

Naturtype: Rik edellauvskog - Kalkrik bøkeskog
BMVERDI: A

Höh: 228-285 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på feltarbeid mai 2018 ved TEB. Erstatte deler av gammel lokalitet uten beskrivelse (BN 00002626). Rødlistearter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Lågendalen, rett øst for Hellsjøvannet, ca. 7 km N-NØ for Kvelde, nær Djupedalsvegen, nær grensen mot Sandefjord kommune. Berggrunnen består av de permiske dybbergarter av larvikitt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaffenhet gir også en nokså opprevet topografi, her med noen små koller, oppbrudt av langsgående og tverrgående, små sprekke-daler.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av gammel, tildels grovvokst, rik bøkeskog. Skogtypen kan betegnes som rik lågurtbøkeskog, tilhørende den (kalk)rikeste bøkeskogsutformingen vi kjenner fra Norge, tilsvarende kalkrik bøkeskog (VU) i rødliste for naturtyper 2011 (NiN 2.0: T4-3 lågurtskog med dominans av bøk; KA trinn 3; KA=fg). Lokaliteten er karakterisert av opprevet topografi med små sprekke-daler og småknauser med oppsprukket oppknust larvikitt. Her er betydelig innslag av blåveis, skogsvingel, tannrot, samt forekomst av våretknapp. På toppen av kollene er det stedvis fattigere lågurtutforming. Tresjiktet er helt dominert av bøk, med et lite innslag av spisslønn, lind (på etpar knauser), hassel, ask og (en eik). Enkelte mindre barlinder ble også observert. I de litt fattigere topp-partiene på kolle sentralt, samt i Ø-kanten av lokaliteten (ovenfor bratt skråning), kommer det inn noe gran, furu og bjørk.

. Langs bekken i V er det en rik, eldre svartorsumpskog med bekkeblom og andre kravfulle arter (innslag av gran og gråor).

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten huser gammel, utpreget fleraldret-flersjiktet bøkeskog med et visst naturskogspreg. De eldste, groveste bøketrærne er 50(-60) cm i diameter, herunder flere hule trær. De fleste eldre trærne er nokså kortvokste og krokete/vidkronete, flere av dem med store forekomster av lungenever og kystnever på stammen (også registrert lungenever på eik og spisslønn). Gadd og læger av bøk og gran forekommer, men sparsomt

Artsmangfold: Lungeneversamfunnet er velutviklet på bøk, eik og spisslønn her. Det er registrert sjeldne lavarter på gamle bøketrær i området. Grov bøkaved har her også et visst potensiale for sjeldne, vedboende bøkesopper og dittio insekter. Lokaliteten har en relativt tørr, men samtidig svært rik utforming av rik lågurtbøkeskog som bør kunne huse enkelte sjeldne/rødlistede, jordboende, kravfulle bøke-

skogsopper.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere med gammel, rik bøkeskog i lisdene sørover mot Korpen NR, og videre innover i reservatet.

Verdivurdering: Lokaliteten scorer høyt på svært rik, gammel og delvis grovvokst bøkeskog. Dette er av de rikeste lokalitetene mhp. bøkeskog i Larvik/Vestfold. Kvalifiserer til A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: I egenskap av gammel bøkeskog, og av hensyn til tilhørende biomangfold, er det ønskelig at lokaliteten forvaltes i hovedsak som urørt. For å bevare dette som rik, intakt bøkeskog, med habitat-kvaliteter knyttet til grov gammel bøk, kan det imidlertid være ønskelig at graninnslag tas ut.

3 Andersdal V

Naturtype: Rik edellauvskog - Lågurt-bøkeskog
BMVERDI: A

Hoh: 260-360 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på feltarbeid mai 2018 ved TEB. Det er også foretatt en registrering av epifyttiske lav i bøkeskogen her i 2017 (Jon Klepsland, Biofokus). Erstatte deler av gammel lokalitet uten beskrivelse (BN 00002626). Rødlisterarter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Lågendalen, rett øst for Hellsjøvannet, ca. 7 km N-NØ for Kvelde, mellom Djupedalsvegen og Andersdal, nær grensen mot Sandefjord. Berggrunnen består av de permiske dybbergarter av larviktt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaffenhet gir også en nokså opprevet topografi, særlig i den nedre delen, med noen små koller, oppbrudt av langsgående og tverrgående, små sprekkedaler.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av eldre, tildels grovvokst, middels rik bøkeskog. Skogtypen kan betegnes som svak lågurtbøkeskog (NiN 2.0: T4-2 svak lågurtskog med dominans av bøk; KA trinn 2; KA=cde). Lokaliteten er i nedre del karakterisert av opprevet topografi med små sprekkedaler og småknauser med oppsprukket-oppkunnet larvikitt. Det er det et visst innslag av lågurter, som skogsvingel, skogfiol og fingerstarr, og stedvis ganske mye hvitveis (men frodig urtevegetasjon og mer kravfulle arter som blåveis mangler her). I den øvre delen er det også overganger mot fattig (smyle)bøkeskog. Tresjiktet er helt dominert av bøk, med et lite innslag av spisslønn, lind, hassel, ask, eik, gran selje og osp. Småvokst barlind ble også observert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten huser gammel, utpreget fleraldret-flersjiktet bøkeskog med et visst naturskogspreg. De eldste, groveste bøketrærne er 60 cm i diameter, inkludert en gammel høstubb/bøkegadd. Enkelte av eldre trærne i den nedre delen er storvokste, mens mange av trærne i den øvre delen er småvokste og delvis krokete eller forvridde. Flere forekomster av lungenever og kystnever ble registrert på stammer av bøk og spisslønn. Gadd og læger av bøk, gran og osp forekommer, men sparsomt.

Artsmangfold: Lungeneversamfunnet er velutviklet på bøk og spisslønn her. Den truate, mest bøketilknyttede edellundlav (*Bacidia laurocerasi* VU) er registrert i den øvre delen av området. Her er også funnet almelav (*Gyalecta ulmi* NT), samt svøpfellmose (*Neckera pennata*). Grov bøkegadd(/læger) har her også et visst potensiale for sjeldne, vedboende bøksopper og ditto insekter. Lokaliteten har lågurtbøkeskog som bør kunne huse også enkelte sjeldne/rødlistede, jordboende bøkeskogsopper.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere med gammel, rik bøkeskog i lisdene mot Korpen NR, og videre innover i reservatet.

Verdivurdering: Lokaliteten scorer høyt på rik, gammel og stedvis også med grovvokst bøkeskog. Kvalifiserer til A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: I egenskap av gammel bøkeskog, og av hensyn til tilhørende biomangfold, er det ønskelig at lokaliteten forvaltes i hovedsak som urørt. For å bevare dette som rik, intakt bøkeskog, med habitat-kvaliteter knyttet til grov gammel bøk, kan det imidlertid være ønskelig at graninnslag tas ut.

4 Heddeliane

Naturtype: Rik edellauvskog - Alm-lindskog
BMVERDI: B

Hoh: 260-380 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på feltarbeid 2018 ved TEB. Erstatte deler av gammel lokalitet uten beskrivelse (BN 00002626). Rødlisterarter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Lågendalen, rett øst for Hellsjøvannet, ca. 7 km N-NØ for Kvelde, nær Djupedalsvegen, og utgjøres av en mer eller mindre trappetrinnsformet, delvis bratt, V-vendt lisode. Berggrunnen består av de permiske dybbergarter av larviktt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av yngre til noe eldre lågurt bøkeskog, med partier med friskere ask-spisslønn-dominert skog (nederst), og et parti med nokså rein, grovvokst hasselskog (øvre del). Skogtypen lågurtbøkeskog tilsvarer T4-2 svak lågurtskog med dominans av bøk (KA trinn 3; KA=cde) i NiN 2.0. Lågurtbøkeskogen har innslag av lågurter og edellauvskogsarter som skogsvingel og tannrot. I den nedre delen er det mosaikker av frisk ask-spisslønnskog og frisk lågurtbøkeskog med innslag av bl.a. rød jonsokk-koll, trollbær og skogstjerneblom. I SØ, ovenfor hytte, er det også noen grovvokste graner. Langs bekken nederst (mot traktorvei) er det en forekomst av rik, eldre svartorsumpskog med bekkeblom og andre kravfulle arter, samt en del innslag av gran.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den nedre delen har tidligere vært mer eller mindre snauhagd, og er nå en relativt tett edellauvskog i hogstklasse 3. I den øvre delen har det vært tatt ut enkelte gran ved plukkhogst. I den øvre delen er det eldre (men ikke gammel) fleraldret-flersjiktet bøkeskog, samt grov, gammel hassel.

Artsmangfold: Ikke nærmere undersøkt. Rik edellauvskog i flere utforminger har potensial for rødlisterarter fra flere grupper.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere med (gammel,) rik bøkeskog i lisdene sørover mot Korpen NR, og videre innover i reservatet.

Verdivurdering: Edellauvskogen i den nedre delen er stedvis ganske rik (og sigefuktig), men er ikke i optimal tilstand (hogstklasse 3), og samlet sett vurderes lokaliteten å kvalifisere til B-verdi. Nærmere artskartlegging kan gi grunnlag for å heve verdien.

Skjøtsel og hensyn: Skogen i nedre del er ung og stedvis tett, og det hadde vært ønskelig med en viss fristilling, særlig av asketrær. Ut i fra hensynet til "lauv-biomangfoldet", hadde det vært ønskelig å tatt ut de store granene i SØ.

5 Korpen-Rødshedde V

Naturtype: Rik edellauvskog - Kalkrik bøkeskog
BMVERDI: A

Hoh: 200-320 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på feltarbeid 2018 ved TEB. Erstatter deler av gammel lokalitet uten beskrivelse (BN 00002626). Rødlisterarter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Lågendalen, SØ for Hellsjøvannet, ca. 7 km N-NØ for Kvelde, mellom Dju-pedalsvegen/plassen Korpen og Korpen NR. Berggrunnen består av de permiske dypbergarter av larviktt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaffenhet gir også en nokså opprevet topografi, her med bratte, V-vendte lier med mye brattheng, småknauser og flatere hyller imellom.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består i hovedsak av eldre, tildels grovvokst, rik bøkeskog. Skogtypen kan betegnes som rik lågurtbøkeskog, tilhørende den (kalk)rikeste bøkeskogsutformingen vi kjenner fra Norge, tilsvarende kalkrik bøkeskog (VU) i rødliste for naturtyper 2011. Her opptrer denne i en friskfuktig lågurttipe, som stedvis kan betegnes som sesongfuktig (NiN 2.0: T4-3 og 19; lågurtskog og svakt tørkeutsatt høgstaudeskog med dominans av bøk; KA trinn 3; KA=fg). Her er betydelig innslag av blåveis, skogsvingel, myskegras, tannrot, gulstjerne, lerkespore, mye hvitveis, samt flere forekomster av vårerteknapp og storkonvall. Omkring bekkebedrag på V-siden av dalen er det dominans av myske. Av mer fuktkrævende arter kan nevnes skogstjerneblom, rød jonsokkblom, enghumleblom og storklokke. De friskfuktige lisdene har samme artsinventar som den friskfuktige askeskogen i Korpen-området. Tresjiktet er imidlertid her helt dominert av bøk, med et lite innslag av spisslønn, lind, hassel, ask, eik, selje og osp. Det er svært lite gran (noen granlæger). Enkelte mindre barlinder ble også observert. Helt nede langs bekken, og langs nedskåret bekk i V er det stedvis en brem som kan betegnes som frisk askeskog, med enkelte storvokste trær av ask, alm og spisslønn.

I de mest grunnlendte, knausete partiene er det flere steder elementer av rik lindeskog, gjerne med mye skogsvingel.

Bruk, tilstand og påvirkning: De midtre og søndre delene av den store, V-vendte lia huser gammel, utpreget fleraldret-flersjiktet skog med en del grove trær over 40 cm diam, flere av dem med store forekomster av lungenever og kystnever på stammen (også registrert lungenever på spisslønn). Gadd og læger av bøk, gran og osp. forekommer, men sparsomt. Langs bekk i V er det eldre, men ikke spesielt gammel, grovvokst skog. I den N-re delen av den V-vendte lia er det yngre skog (hogstklasse 3, kanskje nå nærmere 4).

Artsmangfold: Lungeneversamfunnet er velutviklet på bøk, eik og spisslønn her. Det er registrert sjeldne lavararter på gamle bøketrær i området. Grov bøkved har her også et visst potensiale for sjeldne, vedboende bøkesopper og dittio insekter. Lokaliteten har rik bøkeskog og rik lindeskog som bør kunne huse enkelte sjeldne/rødlistede, jordboende, kravfulle sopper.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere med gammel, rik bøkeskog i de V-verndte lisdene innenfor og utover Korpen NR.

Verdivurdering: Lokaliteten scorer høyt på svært rik, gammel og delvis grovvokst bøkeskog. Dette er av de rikeste lokalitetene mhp. bøkeskog i Larvik/Vestfold. Kvalifiserer til en sterk A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: I egenskap av gammel bøkeskog, og av hensyn til tilhørende biomangfold, er det ønskelig at lokaliteten forvaltes i hovedsak som urørt. For å bevare dette som rik, intakt bøkeskog, med habitatkvaliteter knyttet til grov gammel bøk, kan det imidlertid være ønskelig at graninnslag tas ut.

6 Bokeknatten

Naturtype: Rik edellauvskog - Lågurt-bøkeskog
BMVERDI: A

Hoh: 175-305 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på stikkprøvemessig feltarbeid 2005, 2018 ved TEB, samt data fra MiS-registrering 2005. Erstatter deler av gammel lokalitet uten beskrivelse (BN 00002626). Rødlisterarter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Lågendalen, rett Ø for Hellsjøvannet, ca. 6 km N-NØ for Kvelde, og utgjøres av åspartiet V for plassen Korpen. Berggrunnen består av de permiske dypbergarter av larviktt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaffenhet gir også en nokså opprevet topografi, bl.a. med flere markerte, N-S-gående sprekkedaler (bekkedaler).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er dominert av bøkeskog i varierende utforming, fra småvokst på knausene, til stedvis grovvokst, eldre skog i skråninger og sprekkedaler. Skogen er i hovedsak av middels rik lågurtbøkeskog (NiN 2.0: T4-2 svak lågurtskog med dominans av bøk; KA trinn 2; KA=cde), men det er også innslag av rik lågurtbøkeskog (rødlistet som kalkrik bøkeskog VU) med blåveis, men det er ikke datagrunnlag til å skille ut forekomster av dette. På knausene opptrer småvokst bøk på skrinn, fattig mark, i mosaikk med småvokst blåbærikeiskog. I den søndre delen av selve Bokeknatten er det også registrert innslag/mosaikker av lågurteiskog. I fuktigere, bratte partier er det overganger mot friskfuktig, rik ask(-spisslønn)skog, samt innslag av lind på oppsprukne knauser. Kanskje er det mulig å skille ut partier med frisk askeskog i bratte skråninger i N (ikke nærmere undersøkt).

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten huser stedvis gammel, utpreget fleraldret-flersjiktet bøkeskog med et visst naturskogspreget. Særlig på selve Bokeknatten og i SØ (mot plassen Korpen) er det registrert mange grove bøketrær (MiS-figurer gamle trær). De eldste, grovste bøketrærne er over 50 cm i diameter. Flere forekomster av lungenever og kystnever ble registrert på stammer av bøk, eik og spisslønn. I den søndre delen av Bokeknatten er det registrert MiS-figurer med konsentrasjon av neverlavsamfunn.

Artsmangfold: Lungeneversamfunnet er velutviklet på bøk, eik og spisslønn her. Det er registrert sjeldne lavararter på gamle bøketrær i området, og slike kan også finnes her. Grov bøkegadd(læger) har her også et visst potensiale for sjeldne, vedboende bøkessopper og dittio insekter. Lokaliteten har lågurtbøkeskog som bør kunne huse enkelte sjeldne/rødlistede, jordboende bøkeskogsopper.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere med gammel, rik bøkeskog i lisdere/åspartier mot Korpen NR, og videre innover i reservatet.

Verdivurdering: Lokaliteten omfatter store arealer med eldre og stedvis grovvokst, stedvis svært rik bøkeskog, dessuten innslag av rik, frodig ask(spisslønn) skog samt lindeforekomster. Kvalifiserer til A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: I egenskap av gammel bøkeskog, og av hensyn til tilhørende biomangfold, er det ønskelig at lokaliteten forvaltes i hovedsak som urørt. For å bevare dette som rik, intakt bøkeskog, med habitat-kvaliteter knyttet til grov gammel bøk, kan det imidlertid være ønskelig at graninnslag tas ut (lokaliteten grenser til flere granplantefelt).

7 Svarteberget

Naturtype: Rik edellauvskog - Lågurt-eikeskog
BMVERDI: A

Hoh: 215-243 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på stikkprøvemessig feltarbeid 31.08.2006 ved TEB, samt data fra MiS-registrering 2005. Erstatte deler av gammel lokalitet uten beskrivelse. Rødlisterarter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Lågendalen, rett Ø for Hellsjøvannet, ca. 6 km N-NØ for Kvelde, og utgjøres av en stripe langs V-kanten av ryggen over bratte, V-vendte lier mot Hellsjøvann. De V-vendte liene er inkludert som en smal stripe av Korpen naturreservat, mens ryggen ovenfor som er beskrevet her, ligger rett utenfor reservatet. Lokaliteten grenser til reservatet i V, og til Bokeknatten naturtypelokalitet (+ et granplantefelt) i Ø. Berggrunnen består av de permiske dypbergarter av larviktt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaffenhet gir også en nokså opprevet topografi, bl.a. med flere bratt heng i V-kanten av lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er dominert av lågurteikeskog i den midre delen, rik lind-eikeskog med noe bøkeskog i den søndre delen. Lind-eikeskog og bøkeskog preger også den N-re delen, men her er det større arealer med dominans av fattig til rik lågurtbøkeskog. Førstnevnte er rødlistet som lågurteikeskog (NT), og den rikeste utformingen av sistnevnte som kalkrik bøkeskog (VU). I NiN 2.0 tilsvarer disse skogtypene hhv. T4-6 og T4-7 (svak) bærlynglågurtskog med dominans av eik (og lind), og T4-2 lågurtskog med dominans av bøk. Lågurteikeskogen opptrer mest i middels rik type, med innslag av lågurter som liljekonvall, skogfiol, knollerteknapp, legeveronika, jordbær og fingerstarr, men også rikere partier med lind, blåveis og skogsvingel og myske.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ryggkanten huser elementer av gammel eikeskog, bl.a. med to grove, hule eiker registrert i N-kanten av lokaliteten. Stedvis er eika småvokst i åpne partier på knauser. Det er også flere eldre bøke- og lindeindividuer. Særlig i N, rett V for Bøkeknatten er det registrert en del grove bøke- og eiketær (MiS-figurer gamle trær). Flere forekomster av lungenever og kystnever ble registrert på stammer av bøk, eik og spisslønn. SV for Bøkeknatten er det registrert en MiS-figur med konsentrasjon av neverlavsamfunn.

Artsmangfold: Lungeneversamfunnet er velutviklet på bøk, eik og spisslønn her. Det er registrert sjeldne lavararter på gamle bøketrær i området, og slike kan også finnes her. Lokaliteten har gammel, hul eik som er et hotspot-habitat for rødlistede insekter, lav, mm. Lågurteik(-linde)skogen og lågurtbøkeskogen bør etter alt å dømme kunne huse flere sjeldne/rødlistede, jordboende sopper.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere med gammel, rik eik-lindeskog og ditto bøkeskog i lisdier/åspartier mot Korpen NR, og videre innover i reservatet.

Verdivurdering: Lokaliteten omfatter store arealer med rik edellauvskog, og skiller seg fra nabolokaliteter ved relativt større andel eik, lind og forekomster av lågurteikeskog. Lågurteikeskogen med innslag av grov, hul eik, tilhører trolig de eldste skogelementene i landskapet her. Kvalifiserer til A-verdi.

Skjøtsel og hensyn i egenskap av gammel edellauvskog (inkl. hul eik), og av hensyn til tilhørende biomangfold, er det ønskelig at lokaliteten forvaltes i hovedsak som urørt. For å bevare elementer av rik, intakt eik(-linde)skog som antagelig har stått her i flere tusen år, med habitat-kvaliteter knyttet til grov, hul eik, kan det imidlertid være ønskelig at bøkeinnslaget holdes nede i disse partiene (bøkeskog har tatt over mye av eikeskogens nisje i åsene omkring).

8 Hellesjøvann V

Naturtype: Rik edellauvskog - Alm-lindeskog
BMVERDI: A

Hoh: 40-190 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på befaring 15.06.2005 ved TEB, samt data fra MiS-registrering 2005. Erstatte deler av gammel lokalitet uten beskrivelse (BN 00002466; kalt Hellesjøvann). Rødlisterarter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter de markerte kollene Huskollen og Gampekollen på østsiden av Lågendalen, rett V for Hellsjøvannet, Ø for Hellenes, ca. 6 km N-NØ for Kvelde. Berggrunnen består av de permiske dypbergarter av larviktt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolyttrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaffenhet gir også en nokså opprevet topografi, bl.a. med flere store bratt heng i V- og Ø-kantene av kollene., samt flere nedskårne tverrdaler.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: De to kollene er helt dominert av edellauvskog, i hovedsak av rik til svært rik type (særlig Huskollen). Her opptrer rik til fattig lågurteikeskog (rødlistet som NT) på topp-partiene og og øverst i brattskråningene (også overganger mot blåbæreikeskog), med rik lindeskog i berglente, tørre bratt heng og tverrdaler (ofte mosaikker med foregående, eller blandet eik-lindeskoger), dernest friskfuktige askedominerte typer i de nedre delene av bratt hengene. Sistnevnte er ofte en blanding av ask, spisslønn og hassel, stedvis også med mye osp og noe gran. I daldrag under Gampekollen mot Hellsjøvann er det også partier med en del alm. Bøk forekommer bare sporadisk på denne siden av Hellsjøvann. I NiN 2.0 tilsvarer lågurteikeskogen T4-6 og T4-7 (svak) bærlynglågurtskog med dominans av eik, T4-10, T4-11 (svak) lynglågurtskog med dominans av eik; den rike lindeskogen tilsvarer T4-6 og T4-7 med dominans av lind; og den friskfuktige askeskogen tilsvarer T4-3 lågurtskog med dominans av ask, samt T4-19 svakt tørkeutsatt høgstaudekog med dominans av ask.

Lågurteikeskogen opptrer mest i middels rik type, med innslag av lågurter som liljekonvall, skogfiol, knollerteknapp, legeveronika, jordbær og fingerstarr, men også rikere partier med blåveis og skogsvingel og myske. Lindeskogen er stedvis svært rik med blåveis, særlig i tilknytning til sprekke dalene, samt de V-vendte bratt hengene av Huskollen. Ask(spisslønn-alm)skogen er svært frodig og rik, med tepper av hvitveis om våren, og med mye av kravfulle edellauvskogsarter som tannrot, skogsvingel, myske og (stedvis) storkonvall, blåveis, samt mer fuktbevende arter som rød jonsokkblom, skogstjerneblom, skogsvinerot og storklokke. Nitrofile arter som brennesle forekommer også.

Bruk, tilstand og påvirkning: Topp-partiene, samt øvre del av berghengene huser elementer av gammel eikeskog (konsentrasjon av gamle trær i MiS bare registrert helt i NV i innersvingen av Djupedalsvegen). Stedvis er eika småvokst i åpne partier på knauser. Flere forekomster av lungenever og kystnever ble registrert på stammer av eik, spisslønn, ask og alm. Både i tverrdalen mellom kollene, nederst i

V-skråningen av Huskollen, samt helt i NV langs Djupedalsvegen er det MiS-figurer med konsentrasjon av neverlavsamfunn. I NØ har det vært foretatt en del hogst (nå hogstklasse 3, noe 2), bl.a. med noe plantet gran ned mot daldråget rett N for Hellsjøvann.

Artsmangfold: Lungeneversamfunnet er stedvis velutviklet på flere ulike edellauvtrær her, og potensialet for sjeldne/rødlistede (skorpe)lav vurderes som relativt stort. Den truede, vedboende soppen ospepig (Radulodon erikssonii VU) er registrert på ospelåg her, og trolig kan det finnes flere sjeldne/rødlistede vedboende arter her. Lågurteik(-linde)skogen bør etter alt å dømme kunne huse flere sjeldne/rødlistede, jordboende sopper. Lokaliteten har gode bestander av de truede treslagene ask og alm, samt forekomst av barlind.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere med gammel, rik eik-lind-askeskog i lisdier/åspartier mot Korpen NR, og videre innover i reservatet.

Verdivurdering: Lokaliteten omfatter to større koller som er helt dominert av edellauvskog, den nordre helt dominert av (svært) rik edellauvskog, med velutviklede utforminger av de fleste typer i regionen, tørr lågurteikeskog, rik lindeskog, samt friskfuktig og svært rik ask(alm-spisslønn)skog. Med så store arealer med velutviklet, rik og variert edellauvskog, kvalifiserer lokaliteten til en klar A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: I egenskap av mye eldre, intakt og svært variert edellauvskog, med tilhørende biomangfold, er det ønskelig at lokaliteten forvaltes i hovedsak som urørt. For å bevare elementer av rik, intakt eik-linde-ask-almeskog som antagelig har stått her i flere tusen år, er det ønskelig å ta ut gran der denne ekspanderer (bl.a. som følge av tilliggende plantefelt), særlig der denne er plantet. Det kan også være ønskelig at bøkeinnslaget holdes nede. Bøkeskog har tatt over mye av nisjen til andre, rike edellauvskogstyper i åsene omkring, og mulig bøke-ekspansjon bør derfor overvåkes.

9 Sagkollen

Naturtype: Rik edellauvskog - Lågurt-eikeskog
BMVERDI: A

Hoh: 110-230 moh

Innledning: Lokaliteten er beskrevet og lagt inn i 2018 av Tor Erik Brandrud, NINA i forbindelse med tilbud om frivillig vern. Beskrivelsen er basert på befaring 31.08.2006, flere sopp-registreringer 2008 ved TEB, samt data fra MiS-registrering 2005. Erstatte deler av gammel lokalitet uten beskrivelse (BN 00002466; kalt Hellsjøvann). Rødlistearter er angitt etter rødliste-utgave 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter den markerte, og i SV stupbratte Sagkollen på østsiden av Lågendalen, SØ for Hel- lenes nordre, ca. 6 km N-NØ for Kvelde. Berggrunnen består av de permiske dypbergarter av larviktt-type (alkali-monzonitter), som her opptrer i en lettforvitrelig type, som lett smuldrer opp og gir elektrolytrikt jordsmonn og sigevann/grunnvann. Larvikittens beskaffenhet gir også en opprevet topografi, med flere stupbratte bergheng i V.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: I S-SV er det åpne stup/bergflater, trolig med innslag av rike tørrberg. På den bratte S-vendte ryggen langs stupene er det en særlig rik, velutviklet eik-lindeskog. Denne kan betegnes som rik lågurteikeskog (NT). I NiN 2.0 tilsvarer lågurteik(-linde)skogen T4-7 bærlynglågurtskog med dominans av eik; tørrere elementer T4-11 lynglågurtskog med dominans av eik; den rike lindeskogen tilsvarer T4-7 med dominans av lind.

Den rike eik-lindeskogen er karakterisert av et artsrikt feltsjikt, med de fleste kravfulle edellauvskog- og skogkantararter som opptrer i regi- onen, bl.a. rikelig med blåveis, kransmynte, bergmynte, svarterteknapp, hengeaks, skogfaks, skogsvingel, samt mer typiske lågurter som liljekonvall, jordbær, tveskjeggveronika og fingerstarr.

Helt nederst i lia, samt i de mer Ø-vendte lisdene mot daldrag i NØ er det dominans av friskfuktig ask(spisslønn)skog, med innslag av mer fuktrevende arter som tannrot, trollbær, rød jonsokkblom, skogsvinerot og skogstjerneblom. Denne tilsvarer i NiN 2.0 T4-3 lågurtskog med dominans av ask, samt T4-19 svakt tørkeutsatt høgstaudekog med dominans av ask.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den rike eik-lindeskogen er eldre og lite påvirket av nyere tids hogster. her er bla. rikelig av mangestammete lindeindivider som kan være flere tusen år gamle. Flere grove stammer av lind og eik er observert, men iflg. MiS-registreringen er det ikke påvist konsentrasjon av gamle trær her. Dalen i NØ, med gammel driftsvei (nå sti til utsiktspunkt med gapahytte) har noe yngre skog (hogstklasse 3), men også her er det enkelte eldre trær (av spisslønn og ask).

Artsmangfold: Det er registrert 5 rødlistearter av jordboende sopp (hvorav en truet) i den rike, tørre eik-lindeskogen; hardingslørsopp (Co- rtinarius argenteoilacinus VU), musserongvokssopp (Hygrocybe fornicata NT), lutvokssopp (H. nitrata NT), bittervokssopp (H. mucronella NT) og flekkremle Russula maculata NT), dessuten den tidligere rødlistede hvit småfingersopp (Ramariopsis kunzei). Av andre kravfulle eik/lindeskogsarter kan nevnes panterfluesopp (Amanita pantherina) og grønn fluesopp (A. phalloides), dessuten gullkremle (Russula aurata). Lokaliteten er langt fra uttømmende kartlagt, og antas å huse over 10 rødlistede, jordboende sopparter. Det er også registrert to rødlistede vedboende sopp på gammel eik; eikegreinkjuka (Pachykytospora tuberculosa NT) og ruteskorpe (Xylobolus frustulatus NT). På gamle trær er også registrert øyekrittlav (Phlyctis agelaea VU) og blomsterlav (Usnea floridula VU). I rasmarkene utenfor lokaliteten og i skogkantene innenfor lokaliteten er det registrert 10 rødlistede sommerfluglarter. Lokaliteten har et potensial for ytterligere vedboende/ barkboende rødlistede arter av sopp, lav, samt varmekjære insektsarter.

Fremmede arter: Ingen observert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere med gammel, rik eik-lind-askeskog i lisdier/åspartier mot Korpen NR, og videre N-over fra lokaliteten.

Verdivurdering: Lokaliteten utmerker seg med en av de rikeste og mest velutviklede eik-lindeskogene i Larvik, og kvalifiserer til en klar A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: I egenskap av mye eldre, intakt og svært rik edellauvskog, med tilhørende biomangfold, er det ønskelig at lokaliteten forvaltes i hovedsak som urørt. For å bevare elementer av rik, intakt eik-linde-ask-almeskog som antagelig har stått her i flere tusen år, er det ønskelig å ta ut gran der denne eventuelt ekspanderer. Det kan også være ønskelig at bøkeinnslaget holdes nede. Bøkeskog har tatt over mye av nisjen til andre, rike edellauvskogstyper i åsene omkring, og mulig bøke-ekspansjon bør derfor overvåkes.

10 Hvarnesbrånå-Høgåsen S

Naturtype: Rik edellauvskog - Lågurt-eikeskog
BMVERDI: A

Hoh: 180-260 moh

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i forbindelse med kartlegging av edelløvskog i Vestfold. Lokaliteten er undersøkt av Rune Solvang, As- plan Viak 13.9.2012 og 28.9.2012. Ubetydelig oppdatert av TE Brandrud, NINA 2018. BN00087283. Det er én sammenhengende MIS-fi- gur på lokaliteten bestående av fire MIS-figurer med rik bakkevegetasjon. Ingen av de sju hule eikene (5 i de to vestlige MIS-figurene og 2 i de to østlige) som ble registrert av oss i 2012 er registrert i forbindelse med MIS. Impedimentet i nord og selve Høgåsen er ikke undersøkt,

men det er mulig at flere hule eiker står her. Lokaliteten er overfladisk befart i vest ifht til karplanter da det mørknet under befaringen, og det dermed ble fokusert på å fange opp gamle og/eller hule eiker. Lokaliteten er utvidet med et lite areal i nord i forhold til MiS for å fange opp en hul eik med forekomst av almélav.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør på Hvarnesbrånån. Lokaliteten grenser mot ny hogstflate i sør, samt ny naturtype-lokalitet 2018 Sagkollen. I nord grenser lokaliteten mot impediment.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er variert og består av en sørvendt, stedvis åpen, lågurtteikeskog og blåbæreikeskog i vest. I et parti i vest er det også rik lågurtbøkeskog (kalkrik bøkeskog VU i rødliste). I partier opp mot impediment er tresjiktet glissent og åpent og består av nærmest «hagemarkseikeskog» med lang avstand mellom trærne. I de østlige deler er det innslag av alm-/lindeskog med dominans av lind og rik blandingsskog i lavlandet samt mindre fattige partier med blåbær og røsslyng.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er en del grov og hul eiker og hul eik på lokaliteten. Det er registrert seks grove eiker over 2.00 meter i omkrets hvorav to er hule. Det er videre registrert tre hule eiker mellom 1.80 og 2.00 meter i omkrets samt to hule eiker i øst som ikke er målt omkrets på. Det er videre registrert minimum fire eiker mellom 1.80-2.00 meter, men trolig er det flere. Et par grove eikelægre opptrer også på lokaliteten. Det er også noe grov bøk opp mot 2.00 meter i omkrets samt minimum en grov ask. Foruten døde og hule eiketær er det ikke død ved kvaliteter som utmerker seg i vest. I øst er det betydelig med død ved av gran og en del død ved av lind.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av eik og de viktigste kvalitetene i vest er knyttet til gamle og/eller hule eiker. For øvrig er det en del osp, rogn og et parti dominert av bøk. I øst dominerer lind i et parti samt at det her er litt gran, hassel, spisslønn samt bjørk. Et par trær av barlind (VU) er også registrert. Feltsjiktet består av markjordbær, gjerdevikke, ormetelg, skogsvingel og en del myske i partier. I et parti med dominans av bøk er det en del myske og blåveis. I øst (som er bedre kartlagt ifht karplanter) er det registrert blant annet vårerteknapp og svarterteknapp samt rike partier med myske og blåveis. Rødlisteartene ruteskorpe (NT), eikegreinkjuka (NT) og almélav (NT) er registrert. I øst er det noe ask og eik med lungenever samt kystnever. Det er et potensial for funn av jordboende sopp knyttet til rik bakke.

Fremmede arter: Ikke observert.

Del av helhetlig landskap: Dette er en av flere verdifulle naturtypelokaliteter i landskapet Sagkollen-Hvarnesbrånån-Nordre Hellenes.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) da lokaliteten består av arealer med relativt mange grove og hule eiker og funn av flere rødlistearter. Det er meget sjeldent med en slik konsentrasjon av gamle og hule eiker i skog.

Skjøtsel og hensyn: Ikke vurdert.

11 Nordre Hellenes

Naturtype: Rik edellauskog - Rasmark-lindeskog
BMVERDI: A

Hoh: 50-120 moh

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i forbindelse med kartlegging av edelløvsskog i Vestfold. Lokaliteten er undersøkt av Rune Solvang 26.9.2012, innlagt av RS 2012, og oppdatert av Tor Erik Brandrud 2018 (hovednaturtype endret; ellers ubetydelige justeringer). Det er mange MIS-figurer i den nordvestre delen, hovedsakelig rik bakkevegetasjon. Vi har utvidet lokaliteten betydelig da hele den vestvendte bratte lia ned mot jordene ved Nordre Hellenes består av stedvis rik og eldre lågurtskog. MIS-figurene langs Hedrumsvegen er ikke inkludert da disse er til dels kraftig gjennomhøgd. Dette er for øvrig en lokalitet der det er stor forskjell i avgrensning mellom MIS og naturtypekartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Lågendalen, i lisisiden opp fra gården Hellenes nordre og delvis på flata på toppen av lisisiden. Lokaliteten er avgrenset mot hogstflater, yngre skog, fattigere skog og granplantefelt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Den V-SV-vendte, bratte lia er dominert av rik lindeskog; øverst i en tørr utforming, og nederst i en friskere utforming (lindedominert alm-/lindeskog) med overganger mot or-askeskog. Det er noe innslag av lågurtfuruskog der furu dominerer på små areal. Det er i tillegg noen små sprekedaler/forsenkninger med rik blandingsskog, bl.a. med innslag av eldre ospeskog, dessuten intermedier til rik svartorsumpskog og lågurtgranskog i de flatere og småkollete partiene i øvre deler. Det er i MiS også utfigurert arealer med rikbarkstrær. Det er stor variasjon i naturtyper.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er få grove trær på lokaliteten, men blant annet gran på 2.20 m i omkrets og bjørk på 2.00 m i omkrets er registrert. For øvrig er det registrert spisslønn på 1.40 og ask på 1.35. Nederst i lia er to grove lindetrær hvorav den ene er en grov, gammel og hul styvingslind på 3.10 m i omkrets. Det er en del død ved av gran på lokaliteten, inklusive grovt nedbrutte læger. For øvrig er det en del grove gadd av furu på toppen av kollene samt noe spredte furulæger. Noe død ved av osp opptrer også, blant annet eldre ospgadd.

Artsmangfold: Tresjiktet er i deler av området dominert av lind men med høy innblanding av andre treslag som spisslønn, gran, furu, osp og noe bjørk og et lite innslag av bøk. For øvrig er det i partier en del hassel i busksjiktet samt leddved. Nederste i lia er det også noe ask og gråor. Det er nesten ikke eik på lokaliteten, men hele lokaliteten er ikke kartlagt i detalj. I tilknytning til sumpskogen er det noe svartor. Lokaliteten er over store areal svært rikt med dominans av myske og stedvis mye blåveis. I lågurtskog for øvrig er det registrert arter som ormetelg, vårerteknapp, knollerteknapp, fingerstarr, legeveronika, skogfiol, tveskjeggveronika og hengeaks. For øvrig er det registrert arter som ormetelg, geittelg, gjerdevikke, og gjøksyre, i sumpskog er arter som myrmaure, myrfiol, krypsoleie og trolig langstarr (avblomstret) registrert. I de fuktigere nedre deler av liene er det innslag av kranskonvall og skogsvinerot. Det er noe kystnever samt lungenever på gamle løvtrær øverst i lia. Grynfillav er registrert på ask. Det er et potensial for funn av rødlistede jordboende sopp, spesielt knyttet til tørr lågurtskog dominert av lind og hassel. Under befaringen ble tretåspett registrert næringsøkende på lokaliteten. Trolig var arten på streif i området, men man skal ikke utelukke at arten hekker i området. Arten har blitt sjelden i lavlandet.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Del av helhetlig landskap: Dette er en av flere verdifulle naturtypelokaliteter i landskapet Sagkollen-Hvarnesbrånån-Nordre Hellenes.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A). Dette er en variert og forholdsvis stor lokalitet med bl.a. større arealer med rik lindeskog. Det er et stort potensial for funn av rødlistearter, spesielt innenfor markboende sopp.

Skjøtsel og hensyn: Ikke vurdert.

12 Lirberget V II

Naturtype: Rik edellauskog - Rasmark- og ravine-almeskog
BMVERDI: B

Hoh: 115-140 moh

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i forbindelse med kartlegging av edelløvsskog i Vestfold. Lokaliteten er undersøkt av Rune Solvang 26.9.2012, og lagt inn i 2012, med en oppdatering av Tor Erik Brandrud i 2018 (ubetydelig endring). Gammel lokalitet: BN00087326. Lokaliteten består også av en liten MIS-figur.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Sagkollen på østsiden av Lågendalen og nord av lokaliteten Lirberget V I. Mot sør grenser lokaliteten mot yngre skog der forkastningssonen åpner seg opp, mens den i nord grenser mot en ny hogstflate.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en svært markert og smal forkastningssone med bratte og moserike bergvegger på hver side. Bergveggene er 10-12 meter og helt loddrette og gir et inntryksfullt landskapsinntrykk. Forkastningssonen er skyggefull og det drenerer en bekk gjennom denne forkastningssonen. Lokaliteten består av frisk almedominert skog. Ellers er slik rik, friskfuktig mark i området gjerne dominert av askeskog, men almen ser ut til å begunstiges av bekkekløft-preg. Dette er få store steinblokker i forkastningssonen og lokaliteten er lettgått med fravær av lite fremkommelige rasmarker.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er noen få gamle og grove trær på lokaliteten, blant annet gran på 2.20 m i omkrets og bjørk på 2.00 m i omkrets. For øvrig er det registrert spisslønn på 1.40 og ask på 1.35. Det er noe død ved på lokaliteten. Det er blant annet en grov alme-gadd, grov læger av (trolig) selje og et grovt granlæger som ligger neddykket i bekken som renner gjennom lokaliteten. Det er registrert konsentrasjon av rikkbarstrær.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av alm og en del ask, spisslønn og gran. For øvrig er det noe bjørk, rogn og hassel. Feltsjiktet er dominert av skogstjerneblom, gjøksyre og geittelg samt strutseving, skogburkne, ormetelg, trollbær, springfrø, myske, korsknapp, skogsvingel, skogsalat og stankstorkenebb. Kystnever er registrert på løvtrær. Det er et potensial for interessante funn av moser på lokaliteten, blant annet knyttet til råtevedmoser på granlæger i bekk eller på bergvegger.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår i et nettverk av rike edellauvskoger i området.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da lokaliteten består av en markert forkastningssone med rik og eldre almeskog med et potensial for interessante funn, kanskje spesielt av moser. Geologisk må lokaliteten også sies å være potensiell verdifull. Lokaliteten ansees å være på grensen til A-verdi, siden velutviklet almeskog er sjeldent i området, og almen er truet av sykdom, hjorteegnag mm. (størrelsen på lokaliteten trekker noe ned).

Skjøtsel og hensyn: Ikke vurdert.

13 Lirberget V I

Naturtype: Rik edellauvskog - Rasmark- og ravine-almeskog
BMVERDI: A

Hoh: 40-100 moh

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i forbindelse med kartlegging av edelløvskog i Vestfold. Lokaliteten er undersøkt av Rune Solvang, Asplan Viak 26.9.2012., og lagt inn av RS 2012. Beskrivelse oppdatert (ubetydelig endret) av Tor Erik Brandrud 2018. Gammel lokalitet BN00087309.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Sagkollen på østsiden av Lågendalen. Berggrunnen er oppsprukket, lettforvitret larvikitt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en sørvendt, frisk alm(-aske)dominert skog opp langs en liten bekke-dal/bekkekløft. Varme magasineres fra de bratte vestvendte bergene opp mot Lirberget. Det er i partier storsteinet blokkmark og rasmark. En liten foss faller ut over berget og ned i lokaliteten ved stor vannføring slik som 26.9.2012. Bekken forgrener seg nederst og renner over steinet blokkmark.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten har tidligere trolig vært beitet. Det er få virkelig gamle og grove trær, bortsett fra et par grove og tidligere styva almetrær. Ett av disse almetrærne er 2-delt og hul. Foruten disse relativt grove trærne som ikke er målt, er det registrert lind på 1.65 m i omkrets, eik 1.25, alm 1.10 og spisslønn på 0.80 m. På vestsiden av bekkedalen går det en gammel traktorveg. Det er lite død ved på lokaliteten, men det er noe læger av løv av små dimensjoner.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av alm og en del ask samt en del spisslønn. For øvrig er det noe gråor, eik lind og gran i tresjiktet. For øvrig er det i partier en del hassel i busksjiktet. Feltsjiktet er rikt og består av ormetelg, broddtelg, strutseving, skogsvinerot, vendelrot, gjøksyre, kratthumbleblom, enghumbleblom, sølvbunke, skogsalat og stankstorkenebb. I de rikeste partiene på østsiden av bekken inngår mye myske samt kranskonvall, blåveis, liljekonvall og skogsvingel.

Fremmede arter: Ikke vurdert.

Del av helhetlig landskap: Det er et tett nettverk av rike edellauvskoger i området.

Verdivurdering: Lokaliteten ble vurdert som viktig (B) i 2012 da lokaliteten består av en rik og variert alm-/lindeskog. Lokaliteten har en større forekomst av rik, velutviklet alm(-aske)skog. Dette er sjeldent i regionen, og dessuten er både alm og ask truet. På denne bakgrunn endres verdivurderingen til Svært viktig A

Skjøtsel og hensyn: Ikke vurdert.

Artsmangfold

Tilbudsområdet er preget av en frodig og artsrik flora med mye edellauvskogsarter, samt andre, kravfulle planter, inkludert mange fuktbevende arter. Her kan nevnes mye tannrot, skogsvingel, blåveis, myske, rød jonsokkblom, skogstjerneblom og skogsvinerot, samt innslag av bla. kransmynte, svarterteknapp, vårerteknapp, storkonvall, storklokke og moskusurt, dessuten funn av de rødlistede nikkesmelle og bråtestorkenebb i Sagkollen. Tilbudsområdet har dessuten rikelig av de truede treslagene ask, alm og barlind.

Artsmangfoldet ellers er lite og nokså stikkprøvemessig undersøkt. Det er så langt registrert 33 rødlistearter som må antas å ha tilhold her. I en studie av forvaltning av rødlistearter, der Larvik ble brukt som "case-kommune", er det antydning at dette området trolig huser over 100 rødlistearter totalt sett, og at området + Korpen NR huser anslagsvis 180 rødlistearter.

Det er gjort noe kartlegging av epifyttisk lav (Sagkollen, Andersdal V; Biofokus) og jordboende sopp (Sagkollen, NINA). I gammel bøkeskog ved Andersdal er funnet edellundlav (*Bacidia laurocerasi* VU), almelav *Gyalecta ulmi* NT) og svøp-fellmose (*Neckera pennata* VU), og på Sagkollen er registrert almelav, øyekrittav (*Phlyctis agelaea* VU) og blomsterlav (*Usnea floridula* VU).

I Sagkollen er det i forbindelse med nasjonal kartlegging av rødlistearter (ARKO) registrert følgende 5 jordboende rødlistesopper: hardingslørsopp (*Cortinarius argenteoillicinus* VU), musserongvokssopp (*Hygrocybe fornicata* NT), lutvokssopp

(*H. nitrata* NT), bittervokssopp (*H. mucronella* NT) og flekk-kremle (*Russula maculata* NT), samt en del ytterligere, uvanlige edellauvskogsarter. Videre er lys stankflathatt (*Gymnopus harioolorum* NT) registrert nær grensa til Korpen NR. Av vedboende, rødlistede sopper er registrert ospepig (*Radulodon erikssonii* VU) i SV, samt eikegreinkjuke (*Pachykytospora tuberculosa* NT) og ruteskorpe (*Xylobolus frustulatus* NT) på gammel eik i og N for Sagkollen.

I de åpne rasmarene og kantene av eik-lindeskogen i sørberget av Sagkollen er det registrert 10 rødlistede sommerfuglearter av Per Kristian Slagsvold.

Det er mange steder velutviklede neverlavsamfunn, særlig på eik, bøk, spisslønn og alm, og området huser etter alt å dømme flere rødlistede lav og mosearter. Særlig de rikeste, tørre eik-lindeskogene vurderes å ha et forholdsvis stort potensial for rødlistede, jordboende sopp. Det er registrert et tyvetalls slike rødlistearter i eik-lindeskog i Lågen-Farris-området i ARKO, og det anslås at tilbudsområdet i virkeligheten huser ca 20 slike rødlistearter.

Det er forholdsvis lite dødved av lauvtrær i området, men med variert topografi og eksposisjon, og mange ulike skogtyper og treslag, anslås at området kan huse over 20 rødlistede, vedboende sopper (det er registrert mange slike i Lågen-Farris-området, særlig i Jordstøyp NR som er godt kartlagt).

Der er en del hule eiker N for Sagkollen, og disse har et stort potensial for rødlistede insektsarter. Larvik er et kjerneområde for biomangfold knyttet til hule eiker. Det er sannsynligvis også et ytterligere potensiale for rødlistede sommerfugler og andre varmekjære insekter knyttet til sørberg (10 rødlistearter registrert så langt). Samlet sett bør området kunne huse flere titalls rødlistede insektsarter, antagelig over 40.

Det er også registrert enkelte rødlistede fuglearter (gjøk, vepsevåk, hønsehauk), og området bør kunne huse hekkende bestander av flere av de mer spesialiserte edellauvskogstilnyttede fugleartene våre.

Avgrensning og arrondering

Avgrensning/arrondering vurderes i hovedtrekk som god. Tilbudsområdet er delt i to; Hellsjøvann-Djupedalsås-Andersdalsskarva i sør (=direkte utvidelse av Korpen NR), og Sagkollen-Brånan mot Hvarnesdalen i nord. Disse er skilt av en smal stripe i den Ø-V-gående tverrdalen rett sør for Sagkollen, med bl.a. en hytte i aktiv bruk og Djupedalsvegen. Reint biologisk er neppe denne "splitten" veldig negativ.

Hellsjøvann-Djupedalsås: Korpen NR har i dag en lite gunstig arrondering med en "hesteskoform", og det foreslåtte tilbudsområdet nord for Korpen NR, dvs Hellsjøvann-Djupedalsås-området vil gi en langt mer gunstig og robust verneavgrensning. Med dagens tilbud, er nok den største mangelen at man ikke favner hele landskapsrommet rundt Hellsjøvannet. Området omfatter slik det er tilbudt og slik vi også foreslår dette, ca 8 mindre felter med plantet gran (i hovedsak hogstklasse 3, i N også en nylig tilplantet hogstflate), i det alt vesentligste langt inne i området. Disse kan restaureres (grana tas ut), og representerer pr. i dag ikke noe stort problem for de naturfaglige verdiene i området (og bør inkluderes av hensyn til arrondering), men kan være problem på sikt. I dag har de rike edellauvskogene i tilbudsområdet bemerkelsesverdig lite graninnslag, men en ser stedvis noe spredning av gran fra plantefeltene og inn i omkringliggende edellauvskog (med tilhørende trussel mot lauv-mangfoldet). Det haster derfor med å gjennomføre skjøtsel/restaurering i form av uttak av den plantede granskogen.

Vi foreslår et mindre areal N-NV for plassen Korpen tatt ut av tilbudsområdet, fordi dette utgjør del av en nyere, stor hogstflate (nylig tilplantet med gran), uten naturfaglige verdier. (Et argument for å beholde dette, vil være at det gir mulighet for å fjerne gran-plantingen her som på sikt vil kunne utgjøre et uheldig spredningstrykk av gran inn mot edellauvskogsområdene i verneområdet.) Rett NØ for plassen Korpen, rett på Ø-siden av Djupedalsvegen, er det også foreslått tatt ut et nytt hogstfelt. (Dette ser ikke ut til (ennå) å være plantet.)

Helt i SV er det også foreslått tatt ut en mindre teig (V for Blekkåsen). Denne teigen har små miljøverdier (ingen MiS-figurer), og har et stort areal med yngre granplantefelt. Et mulig, naturfaglig argument for å beholde dette, vil være som sammenbindingsareal mot arealer med større miljøverdier lengre S-SV, samt mot Hellsjøvann.

Sagkollen-Brånan: Her følger tilbudsområdet i i det alt vesentligste eiendomsgrenser. Dette gir en god arrondering, og fanger også opp de fleste og viktigste miljøverdiene i V og N (N og V for tilbudsområdet er det registrert lite miljøverdier i MiS). Mot Ø-NØ fortsetter dog miljøverdier inn på naboeiendom (som ikke er tilbudt).

Andre inngrep

Søndre tilbudsområde: Det går en skogsbilveg (Djupedalsvegen) langs grensa for tilbudsområdet i den V-re delen, og den svinger såvidt innom området i NØ. Det er flere gamle driftsveier/traktorspor. I kanten av KO 4 i Heddeliane er det en hytte, og det er en gammel, falleferdig hytte i N (Stigen). Plassen Korpen er foreslått holdt utenfor det aktuelle verneområdet.

Søndre tilbudsområde: Her er det en hytte i bruk i kanten av verneforslaget i S, og det er en enkel gapahytte, på utsiktspunktet på toppen av Sagkollen.

Vurdering og verdisetting

Tilbudsområdet utgjør et av de største, sammenhengende rike edellauvskogsområder vi kjenner fra Vestfold, og det er heller ikke mange slike på landsbasis.

Området fanger også tilnæringsvis hele spennvidden av (rike) edellauvskogstyper som opptrer i Vestfold. Særlig må framheves forekomsten av svært rik og gammel bøkeskog (svært sjelden) og større arealer med svært frodig og artsrik ask- og almedominert skog, dessuten en særlig rik, varmekjær eik-lindeskog, samt partier med en del grov, hul eik i Sagkollen. Både rik lågurtbøkeskog og lågurtikekeskog er rødlistet som naturtyper (rødliste 2011), og alm og ask er rødlistet (truet) som arter. Disse større edellauvskogforekomstene representerer en høy mangeloppfyllelse i forhold til vern.

Artsmangfoldet er relativt lite undersøkt, men det er stedvis registrert en rekke rødlistede insekter, sopp, lav og karplanter her (33 rødlistearter pr. 2017) og potensialet for ytterligere rødlistede arter vurderes som stort, både for vedboende og jordboende arter. Det er anslått at tilbudsområdet egentlig huser over 100 rødlistearter og at området tilsammen med dagens Korpen NR huser anslagsvis 180 rødlistearter, noe som gjør dette til et av de sannsynligvis "rødlisterikeste" i Vestfold.

Sammen med det tilliggende Korpen NR utgjør dette et unikt område, et kjerneområde for rik edellauvskog, med stor variasjonsbredde, inkludert ulike barskogstyper, og partier med gammelskog rike på dødvved og gamle grove trær. En del spredte, små granplantefelt forekommer, også stedvis edellauvskog i yngre hogstklasser, men disse arealene kan restaureres, og vurderes ikke i særlig grad å trekke ned verdien.

Samlet sett kvalifiserer området til en sterk *** (nasjonal verdi).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Korpen NR utvidelse. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slags-fordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Stigåsen	**	*	—	*	*	**	***	***	***	***	**	-	—	***
2 Andersdal-skarvane NV	***	*	—	*	*	**	***	**	**	***	**	-	—	***
3 Andersdal V	***	**	—	*	*	**	***	**	**	***	***	-	—	***
4 Heddeliane	**	*	—	0	0	*	***	**	**	***	**	-	—	**
5 Korpen-Rødshedde V	***	*	0	0	*	**	***	***	***	***	**	-	—	***
6 Bokeknatten	**	*	—	*	*	*	***	**	**	**	**	-	—	***
7 Svarteberget	***	**	*	*	*	**	***	*	**	***	***	-	—	***
8 Hellesjøvann V	**	*	0	—	*	**	***	***	***	***	**	-	—	***
9 Sagkollen	***	*	0	0	*	*	***	***	***	***	***	-	—	***
10 Hvarnes-brånån-Høgåsen S	**	*	0	0	*	***	***	**	**	***	***	-	—	***
11 Nordre Hellenes	***	*	0	*	**	**	***	***	***	***	***	-	—	***
12 Lirberget V II	***	*	0	0	*	**	**	*	*	***	**	-	—	**
13 Lirberget V I	**	*	0	0	*	**	**	**	**	***	***	-	—	***
Samlet vurdering	**	*	0	*	*	**	***	***	***	***	***	***	***	***

Mangeloppfyllelse

Området er dominert av intakt, rik edellauvskog av ulike typer. Alle disse er mangelvare i norsk skogvern, og lokaliteten representerer således stor mangeloppfyllelse både på regionalt og nasjonalt plan. Særsilt må nevnes større forekomster av svært rik og gammel bøkeskog, som er svært lite vernet i Norge, samt den store spennvidden, med de fleste rike edellauvskogstypene i SØ-Norge godt representert.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Korpen NR utvidelse.

Naturtype - fylkesvis ansvar: Høy mangeloppfyllelse

Internasjonale ansvarstyper: Ikke aktuell

Restaureringsarealer: Høy mangeloppfyllelse

Artsmangfold: Høy mangeloppfyllelse

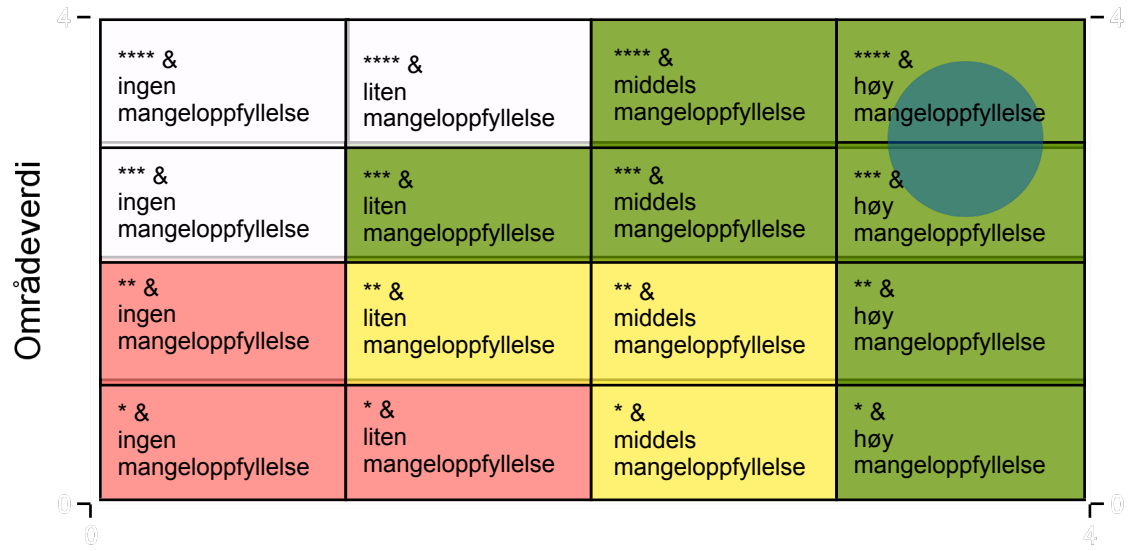
Generelle mangler (lavlandsskog, rik skog/høybonitetsskog og gammelskog): Høy mangeloppfyllelse

Generelle mangler i kombinasjon med naturtyper som skal prioriteres lavere: Ikke aktuell

Storområder: Ikke aktuell

Totalvurdering mangeloppfyllelse: Høy mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Korpen NR utvidelse sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangelloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren gir en indikasjon på om området bør vurderes for vern*.

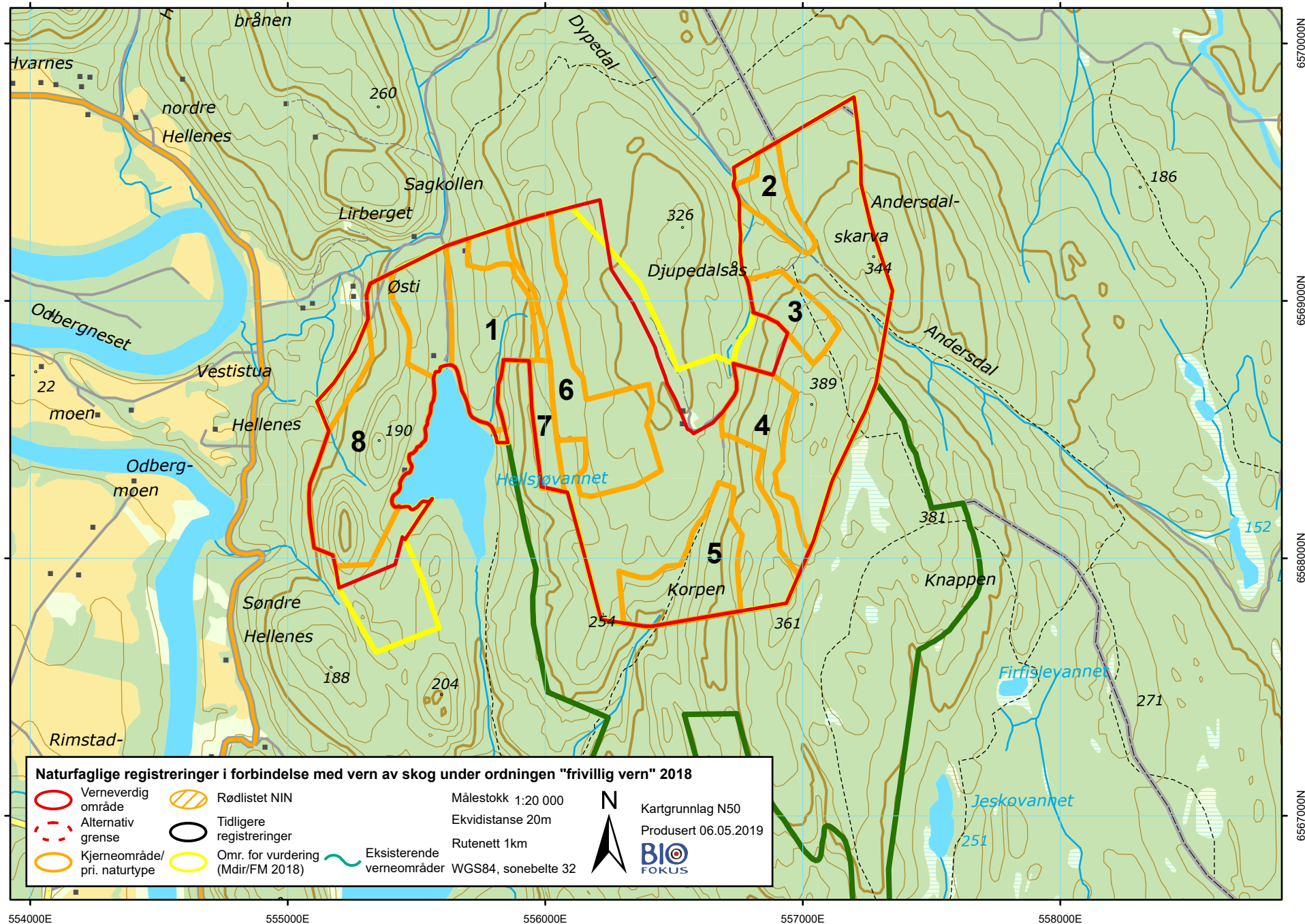

Grad av mangelloppfyllelse

* Områder som i dag har lav naturverdi (0 og *) kan potensielt ha egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, ha få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, fordi det allerede er vernet mange slike områder i en region. Forvaltningen bør derfor skjele til våre vurderinger av mangelloppfyllelse når det skal bestemmes om den bør vernes eller ikke. Figuren over er ment som en veiledende hjelp i dette arbeidet. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør området vurderes nøyer. Ligger den blå sirkelen over rød felter er det lavt faglig grunnlag for vernet. Hvite felter angir kombinasjoner som svært sjeldent eller aldri er realisert.

Korpen NR utvidelse (Larvik, Vestfold).

Areal 4.441 daa, verdi ***

554000E

555000E

556000E

557000E

558000E

657000N

6569000N

6568000N

6567000N

Bilder fra området Korpen NR utvidelse

KO1. Frisk, frodig askedominert skog i våraspektet med hvitveisdominans. Mye sigevannspåvirket, med varierende kildepåvirkning og uttørkingsgrad. Granplantefelt i bakgrunnen. Foto: Tor Erik Brandrud

KO1. Frodig, sesongfuktig askeskog på grunn larvikitt-knaus. Med bl.a. moskusurt og rød jonsokkblom. Foto: Tor Erik Brandrud

LO1. Frisk, frodig askedominert skog. Foto: Tor Erik Brandrud

KO1. Rik lindeskog på larvikitt-knauser. Foto: Tor Erik Brandrud